

Efesusmba tékwa du dakwaké Pol viyaan nyéngaa Taale ani kundi ma vé

Ani nyéngaamba viyaandén kundina waambu anga wa: Got akwi musé nakurakmba waawarkandékwa, Jisasét. Gotna gaayémba tékwa akwi musé, képmaamba tékwa akwi du dakwa musé asé waawattake Jisasét wandu dé néma du rakandékwa (1:10). Got wandu déku du dakwa Jisasét mawulé kwayésékýake dale nakurakmawulé ye nak du dakwale yékunmba yatékandakwa.

Pol taale némaamba kundi wa wandékwa, Got néma sémbéraa yate wandéka Jisas Kraiské yékunmba vékulakakwa akwi du dakwa nakurakmba jaawuwe nakurak kém yaalandarénngé. Jisas déku jémbaa ye kiyaandéka, wa Got du dakwa Satanna taambamba kéraae det Gotna Yaamambi kwayéndén, deké yakwate yandékwa akwi yéku muséké vékusékndarénngé, talimba wakakét yandén pulak (1:14). Pol kukmba anga wandékwa. De Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa deku mawulé Kraisét kwayésékýake ma nakurakmawulé yate yékunmba yatéte Gotna yapaté yandaru.

Pol gwaaménja kundimba wa wandékwa, du dakwa wakwasnyéndu de Kraisét mawulé kwayésékýake dale nakurakmawulé yate nakurak kém yaalandarénngé. Anga wandékwa, “Gotna du dakwa wan nakurak sépé pulak wa.

Krais dé wani sépéna maaka pulak wa.” (4:1-16). Naate anga waak wandékwa, “Gotna du dakwa wan nakurak gaa pulak wa. Krais dé nyéndémbo taawundarén kwaat pulak wa.” (2:19-22). Naatake anga waak wandékwa, “Gotna du dakwa de wan taakwa pulak nak wa. Krais dé wani taakwana du pulak wa.” (5:22-32).

Ani nyéngaamba, Got déku du dakwaké ykwate yandékwa yéku muséké wa véséknangwa.

¹ Got wunat wandéka wuné Pol Krais Jisasna kundi kure yaakwa du téte gunat nyéngaamba wawutékwa. Guné Gotna du dakwa Efesusmba téngunénga gunat wawutékwa. Guné Krais Jisasna jémbaamba yaale déku kundi yé kunmba vékukwa du dakwa, gunat wa wawutékwa.

² Nana aapa Got gunéké sémbéraa yate gunat yé kun yate, yéku mawulé kwayéte, Néman Du Jisas Krais wunga male yandu guné yé kunmba tékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Got wandéka Krais nanat yé kun yandén

³ Nané nana Néman Du Jisas Kraisna aapa Gotna yé ma kavérék-ngwak. Nané Jisas Kraisale nakurakmawulé yate yaténanga wa Got nana mawulat yé kun yate akwi yéku mawulé nanat tiyaandén. Tiyaandéka nané Gotna du dakwa téte déku gaayéké apapu vékulakanangwa. Yate Got wunga yandénngé nané déku yé kavérék-nganangwa.

⁴⁻⁵ Talimba Got ani képmaa yakapuk yandén sapak wa wandén, nané Jisas Kraisale nakurakmawulé yate déku du dakwa ténanénngé. Déku

du dakwa téte déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa ténanénngé, wa Got talimba wunga wandén. Got nanéké néma mawulé yate wa déku mawulémba wandén, Jisas Krais yaae nanéké kiyaandu nané déku kém̄ba ténanénngé. Nané déku kém̄ba ténanénngé wa Got apapu mawulé yandén. ⁶ Wunga yate nané Jisas Kraisna du dakwa ténangwanngé vékulakate wa dé nanat yékun yate nanéké sémbéraa yate akwi yéku mawulé tiyaandén. Jisas Kraiské néma mawulé yandékwa. Got wunga tiyaandénngé nané déku yé ma kavérékngwak.

⁷⁻⁸ Krais nanéké kiyaandéka déku nyéki vaakundéka wa Got nané kéraae yananén kapérandi musé yasnyéputindén. Yasnyéputiye yananén kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké dé. Got wunga yate nanéké néma sémbéraa yate nanat yékun yate yéku mawulé male wa tiyaandén. Wunga yate wa yékunmba yasékýakndén nanat.

⁹ Talimba Got wa wandén, déku nyaan Jisas Krais jémbaa yandu, wa dé nak jémbaa yaké yandékwannngé. Taale déku jémbaa Got paakundén wa. Paakuké yate wa wandén, “Kukmba wani jémbaa det wakwasnyé-kawutékwa.” Naandén. Wunga watake wa wani jémbaa paakundén. Bulaa nanat wani jémbaa a wakwasnyéndékwa. Got yaké yandékwa jémbaaké yékunmba vékusék-nanénngé, wa bulaa Got nanat wani jémbaa wakwasnyéndékwa. ¹⁰ Got yaké yandékwa jémbaa wan anga wa. Talimba wandén sapak yaandu Got nyét, képmāa,

wani taalémba tékwa du dakwa musé asé waak akwi kéraae nakurakmba taake Kraisét kwayékandékwa. Kwayéndu Krais akwi muséké néma du rakandékwa.

11 Got déku mawulémba vékulakate wa akwi jémbaa yandékwa. Yate taale nané Juda du dakwat wandén. Krais yaké yakwa jémbaaké vékulake watake wa nané déku kémba taakandéka Kraisale nakurakmawulé yate ténangwa.

12 Nané Juda du dakwa taale Kraiské yé kunmba vékulakananén. Vékulakananga Got mawulé yandén, nak du dakwa nanat véte déku yé yé kunmba kavérékndarénnngé.

13 Nané taale Kraiské yé kunmba vékulakananga kukmba guné nak gaayé du dakwa déké yéku kundi vékungunén. Guné wani kundi vékute wa vékusékngunéngwa. Krais gunéké kiyaee gunat wa yé kun yandén, guné dale yé kunmba rapékangunénnngé. Wunga vékute guné déké yé kunmba vékulakate wangunén, “Déku kundi wan yéku kundi wa.” Wunga wangunénga Got déku Yaamambi gunat wa kwayéndén. Kwayétake akwi du dakwat wakwasnyéndékwa, gunéké. Guné Kraisna du dakwa wa téngunéngwa. Krais Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwat déku Yaamambi kwayéké talimba Got kwayéké yandékwannngé wa wandén, “Yi wan wanana wa.” Naandén pulak, wa déku Yaamambi gunat kwayéte akwi du dakwat wakwasnyéndékwa, guné Kraisna du dakwa téngunéngwanngé. **14** Got déku Yaamambi tiyaandéka wa vékuséknangwa. Got wa wandén, déku du dakwa dale déku

gaayémba randaru det yéku musé kwayéké yandékwangé. Wandén pulak wa dé nanat yéku musé tiyaakandékwa. Wunga vékusékte nané déké mawulé tawulé yate déku yé kavéréknganangwa.

De kurkale vékuséknadarénngé Pol Gorét waatakundékwa

15-16 Got nanat wunga yékun yandéka guné Efesusmba tékwa du dakwaké vékulakate, Gorét waatakute, déku yé apapu apapu kavérékwutékwa. Guné nana Néman Du Jisaské yé kunmba vékulakate dale nakurakmawulé yate téngunéngwanngé, wa vékuwutén. Guné Gotna akwi du dakwaké néma mawulé yate det yékun yangunéngwanngé, wa vékuwutén. Vékute gunéké vékulakate Gorét waatakute déku yé apapu apapu kavérékwutékwa. **17** Yate dat waataku-pékaréwutékwa, dé gunat yéku mawulé kwayéndénngé. Kwayéndu guné Kraiské kurkale vékusék-ngangunéngwa. Krais gunat yakwendén akwi jémabaaké waak kurkale vékusék-ngangunéngwa. Wunga vékuséknungunénngé wa Gorét waataku-pékaréwutékwa. Got wan nana Néman Du Jisas Kraisna néma du wa. Dé nana aapa rate déku gaayémba wa néma du randékwa. **18** Dé guna mawulé yékun yandu guné kéraanganénngé wandén yéku muséké kurkale vékuséknungunénngé, wa dat waataku-pékaréwutékwa. Nané déku jémabaamba yaalanánénngé wandén déku du dakwa dale déku gaayémba rate yé kunmba rapékakananénngé

kurkale vékusék-ngunénngé, wa dat waataku-pékaréwutékwa. ¹⁹⁻²⁰ Déku mayé apa akwi néma duna mayé apat wa taalékérandén. Taalékérandéka dé apa tapa yate déké yé kunmba vékulakakwa du dakwa nanat yé kun yaké yandékwanngé kurkale vékusékngunénngé, wa dat waataku-pékaréwutékwa. Talimba Jisas Krais kiyaandéka Got déku mayé apa yate wandéka wa nakapuk taamale wa arapndén. Waarape Gotna gaayét wa aréndén. Waare dé néma du rate Gotna yé kuntuwa taambamba randékwa.

²¹ Got apa tapa yate wandéka Krais akwi néma du dakwa, akwi maaka du, apamama yakwa akwi du dakwa, nak du dakwaké vékwa du dakwa, akwi wani du dakwaké wa néma du randékwa. Dé akwi néma du dakwat wa taalékérandén. Taalékére dé bulaa a tékwa néma du dakwa, kukmba téké yakwa néma du dakwa, akwi du dakwaké waak wa néma du randékwa.

²² Got wa wandén, Krais Jisas apa tapa yate akwi muséké néma du randénngé. Got wa wandén, Krais Jisas néma du rate nané déku jémbaamba yaalan akwi du dakwaké yé kunmba vén dénnngé. ²³ Krais Jisas apamama yate akwi muséké, akwi taalém̄ba wa jémbaa yandékwa. Déku jémbaamba yaalan du dakwa nané déku sépé pulak wa yarénangwa. Dé maaka pulak wa téndékwa. Nané déku jémbaamba yaalan du dakwa dale nakurakmawulé yate dale nakurakmba rananu, dé nanale nakurakmba randu, nané akwi yé kunmba rapéka-kanangwa.

2

Got wandéka nané kiyaan du dakwa pulak re kulémawulé kéraae Kraisale yékunmba tépékaanangwa

¹ Talimba guné nak gaayé du dakwa guna mawulémba kapérandi mawulé wa wulaae tén. Téndéka wa guné kapérandi musé yaténgunén. Yate kiyaan du dakwa yakwa pulak Gotna kundi yamba vékungunéngwe wa. ² Wani sapak guné kapérandi musé male wa yaténgunén. Ani képmaamba tékwa nak du dakwa yaténdakwa pulak wa yaténgunén. Yaténgunéngwa akwi kutakwana néma du Satan guna néma du randéka wa déku kundi vékuténgunén. Bulaa waak Satan Gotna kundi vékukapuk yakwa du dakwana mawulémba wa wulaae téndékwa. Téte det témbétndékwa, kapérandi musé yandarénnge.

³ Talimba nané Juda du dakwa wunga wa ténanén. Nané nana gwaal waarranga maandéka bakamuna kundi wa vékuténanén. Vékute nana sépéché male vékulakate nana kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yaténanén. Gotna kundi vékukapuk yate, nak gaayémba tékwa du dakwa kapérandi musé yandarén pulak, nané waak kapérandi musé yaténanén. Wani sapak Got yananén kapérandi musé yakatamunaandu wan yékunmba yakatik.

⁴ Néma sémbéraa yakwa du wa Got. Yananén kapérandi musé yamba yakatandékwe wa. Nanéké sémbéraa yandén. Sémbéraa yate nanéké néma mawulé yandén. ⁵ Yate déku kapmang wa nanat Satanna taambamba kéraandén. Kéraae

kulémawulé nanat tiyaandén, nané dale apapu apapu yékunmba rapékanaanénngé. Talimba nané kiyaan du dakwa yakwa pulak, nané Gotna kundi vékukapuk yate déké vékukapuk yate yaténanga, wa nanéké sémbéraa ye nanat kulémawulé baka tiyaandén, nané dale apapu apapu yékunmba rapékanaanénngé. Talimba Krais Jisas kiyaandéka Got wandéka taamale waarpén. Taamale waaraape Gorale rapéka-ndékwa. Yandéka nané waak Kraisale nakurakmawulé yate nané Gorale yékunmba tépékaanangwa.

6 Nané Krais Jisasale nakurakmawulé yate ténanga Got nanat waak wandén, “Guné Kraisale wuna gaayémba rakwa néma du dakwa pulak wa rangunéngwa.” Naandén. **7** Got wunga wandén, wan kukmba raké yakwa du dakwa déku mawuléché vékusékdarénngé wa wandén. Got nanéké néma mawulé yate nanéké sémbéraa yate nanéké yékunmba véte wandéka Krais Jisas nanéké kiyaee nanat yékun yandén. Du dakwa wani muséké vékusékdarénngé wa Got nanat wandén, Kraisale ranangwanngé.

8 Wa wawutén. Wan Got gunéké wa sémbéraa yandén. Sémbéraa yate dé gunat yékun yate wa guné kéraandén Satanna taambamba. Kéraandéka guné déké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naangunéngá gunat kulémawulé kwayéndén. Gunat waatakuwutékwa. Guné jémbaa yangunéngá dé Got gunat kulémawulé kwayék kapuk? Yamba wa. Got déku kapmang baka wa gunat kulémawulé kwayéndén. **9** Nané jémbaa ye kulémawulé

kéraamunaae, wa nana yé kavérékngatik nané. Got dékét dékun dékun ye wa nanat kulémawulé baka tiyaandékwa. Yandékwannngé vékulakate nana yé katik kavérékngé nané. ¹⁰ Got nanat kulémawulé baka tiyaandéka wa nané déku du dakwa téñangwa. Téte nané Krais Jisasale nakurakmawulé yate téñangwa. Wunga téte nané ma yéku mawulé vékute yékunmba téte nak du dakwat yékun yakwak. Got nanat kulémawulé tiyaandékwa, nané déku du dakwa téte wunga yananénngé. Talimba Got wa wandén, nané wunga yananénngé.

*Kém vétik téñanga Got wandéka bulaa nakurak
kémaba téñangwa*

¹¹ Got gunéké sémbéraa yate gunat Satanna taambamba kéraandénngé, guné ani muséké ma vékulakangunék. Talimba de guna sépé yamba sékundakwe wa. Wani sapak nané Juda du, nané Gotna du téñangwanngé wakwasnyéké nana sépé sékwe, gunat wasélékte gunat wanánén, “Nak gaayé du wa. Sépé sékukapuk yakwa du.” Naananén.

¹² Wani sapak guné nak mawulé yate Krais Jisasale nakurakmawulé yamba yangunéngwe wa. Wani sapak guné nané Israel du dakwale yamba yaténgunéngwe wa. Nané Got wandén du dakwa téñanga, guné nak gaayé du dakwa Got wakapuk yandén du dakwa wa téngunén. Téngunéngä Got néma yéku kundi déku du dakwat watake dé gunat wani kundi yamba wandékwe wa. Guné Gorké vékukapuk yate dale naku-rakmawulé yakapuk yate apakmba téngunén.

Wunga téte guné dale apapu apapu yékunmba tépékaaké yapatingunén.

¹³ Talimba guné apakmba yaténgunén. Bulaa guné Krais Jisaské yékunmba vékulakate nané Juda du dakwale Gotna du dakwa wa yaténgunéngwa. Krais Jisas nanéké kiyaandéka déku nyéki vaakundéka wa guné déké yékunmba vékulakangunéngwa.

¹⁴ Krais Jisas dékét déku kapmang yandéka wa guné nak gaayé du dakwa nané Juda du dakwale nakurakmawulé yate déku kém̄ba ténangwa. Talimba nané Judasé nak gaayé du dakwale maama yaténanén. Yaténanga waariyanangwa mawulé nana mawulémba tén. Waariyanangwa mawulé wan aatmu pulak wa. Nané nak sakumba ténanga guné nak sakumba téngunén. Téte kém̄ vétik wa ténanén. Wunga ténanga nakurak kém̄ba ténana yaambu nak yamba re wa. Yandéka wa Krais Jisas nanéké kiyaae wani aatmu péraasnyéndén. Péraasnyéndéka nakurakmawulé yate nakurak kém̄ba ténana yaambu wa rakwa.

¹⁵ Talimba nané Judasé nana késépéri apakundi nanéké apa yandéka, nané wani kundi vékute wandékwa pulak yate, nané nak gaayé du dakwale maama yananén. Yananga Krais Jisas kiyaandéka wani kundi nanéké apa yamba yandékwe wa. Krais wunga yandén, wa nané Juda du dakwa nak gaayé du dakwa waak dale nakurakmawulé yate nakurak kulé kém̄ba ténanénngé wa yandén. Dé wunga yandén, wa nané maama yakapuk yate waariyakapuk ye

nakurakmawulé yate yékunmba ténanénngé wa yandén.

¹⁶ Dé takwemimba kiyaandén, wa nané Juda du dakwa nak gaayé du dakwale maama yapékatékapuk yananénngé wa kiyaandén. Dé takwemimba kiyaandén, wan nané kéraæ nanat Gorké waambule kure yéndu nané dale nakurakmawulé yate nakurak kémba male ténanénngé wa kiyaandén. ¹⁷ Dé yaae nané akwi du dakwat yéku kundi kwayéndén. Guné nak gaayémba tékwa du dakwa Gorale tékapuk yate apakmba téngunén. Nané Juda du dakwa Gotna du dakwa wa ténanén. Krais yaae nanat wandén, nané maama yakapuk yate, waariyakapuk ye, nakurakmawulé yate yékunmba ténanénngé.

¹⁸ Krais akwi du dakwa yandarén kapérandi mawuléché wa kiyaandén, Gotna Yaamambi nanat yékun yandu guné nak gaayé du dakwa nané Juda du dakwa waak nané akwi nana aapa Gotna du dakwa ténanénngé. Gotna Yaamambi nakurak male rate nanat wa yékun yandékwa.

Nané Kraisna du dakwa Gotna gaa pulak wa téngangwa

¹⁹ Krais wunga yandéka guné nak gaayé du dakwa bulaa guné nana maama yamba téngunéngwe wa. Bulaa guné apakmba tékwa du dakwa yamba téngunéngwe wa. Bulaa guné nanale nakurakmawulé yate Gotna akwi du dakwale nakurakmawulé yate wa téngunéngwa. Bulaa Gotna kémba wa téngunéngwa.

²⁰ Gaaké wa vékusékgungunéngwa. Taale kwaat taawundakwa, gaa yékunmba kwaandénngé.

Gaaké ma vékulaka. Gotna kém wan gaa pulak wa. Guné Gotna kémba téngunéngä Got guna mawulémba wa randékwa. Krais Jisasna kundi kure yaakwa dunyan Gotna yémba kundi kwayékwa dunyansale de néma dunyan wa téndakwa. Téte de taale taawundarén kwaat pulak wa téndakwa. Krais Jisas wan nyéndémba taawundarén kwaat pulak wa téndékwa. ²¹Dé nanat kutndéka déku taambamba wa nané yékunmba ténangwa. Nané wayéka kure tépékaandu wa dale yékunmba tépékaakanangwa. Du yéku gaa wayéka kaaténdaka nak du dakwa vékuékndakwa. Kukmba wani gaa yékunmba kwaakandékwa. Nané wayéka kaaténdakwa gaa pulak a ténangwa. Kukmba nané yékunmba téte Néman Duna yéku gaa pulak tékanangwa. Nané wunga téte Gotna yé kavéréknganangwa. ²²Guné nak gaayé du dakwa guné waak nanale tékangunéngwa. Gotna Yaamambi jémbaa yandékwa, guné nak gaayé du dakwa nané Juda du dakwale, nané akwi Néman Du Krais Jisasale nakurakmawulé yate, Got raké yandékwa yéku gaa pulak ténanénngé.

3

Nak gaayé du dakwat Pol Kraisna kundi wandékwa

¹ Wuné Pol, guné nak gaayé du dakwat wapékawutékwa, Krais Jisas gunéké kulé yaambu kutndu guné Gotna kémba yaalakwate yangunéngwanngé. Wani jémbaa gunéké yawutéka Krais Jisasna maama déku kundiké

kalik yate wuné kalapusmba taakandaka rawutékwa. Rate Got gunéké yandén jémbaaké vékulakate dat waatakuwutékwa, dé gunat yékun yandénngé. ² Anga wa vékusék-ngunéngwa. Got wunat wa wandén, wuné ani yéku jémbaré yewuténngé. Got wunat wa wandén, wuné gunéké yékunmba véte yandékwa jémbaré gunat wawuténngé. Wani muséké wa vékusék-ngunéngwa. Wunga vékulakawutékwa. ³ Gunat ayélap waambu kundi wa wawutén, Got wunat wandén kundiké. Talimba paakundén kundiké guné nak gaayé du dakwat wa wawutén. ⁴ Guné ani nyéngaamba viyaatakawutén kundi véte vékusék-ngangunéngwa, wuné Kraiské Got paakwan kundiké vékusék-wutékwannngé. ⁵ Talimba Got du dakwat wani kundi yamba wandékwe wa. Bulaa Got wandéka déku Yaamambi wani kundi wandén, déku yémba kundi kwayékwa dunyansat, Kraisna kundi kure yaakwa dunyansat waak.

⁶ Talimba paakundén kundi wan anga wa: Nak gaayé du dakwa Krais Jisaské yéku kundi yékunmba vékute, déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naate, kulémawulé kéraae dale yékunmba rapéka-ndarénngé, wa Got yaambu nak kutndén. Nak gaayé du dakwa waak nané Juda du dakwale Gotna kémbo yaalandarénngé, wa Got yaambu nak kutndén. Nak gaayé du dakwa Krais Jisasale nakurakmawulé yate, nané Juda du dakwa kéraananénngé wandén yéku musé, de waak kéraakandakwa, Gotmba. Talimba nané wani kundiké vékusékngapuk yate

nana mawulémba anga wanánén, “Nané Juda male wa Gotna kékba wulaae démba yéku musé kéraakanangwa.” Wunga watake bulaa a vékusékte wanangwa, “Nak gaayé du dakwa waak Gotna kékba yaale démba yéku musé kéraakandakwa.” Naanangwa.

⁷ Got wunéké sémbéraa yate wunat yékun yate wunat wandén, wani yéku kundi kwayéwuténngé. Wunat déku mayé apa tiyaate wunat wandén, apa yate Krais Jisasna kundi kwayéwuténngé. ⁸ Wuna mawulémba wawutén, “Kalmu Got wandu néma du dé nak gaayé du dakwat Krais Jisasna kundi kwayéké dé?” Wunga waréwutéka wa wuné baka duwat wani jémbaa tiyaandén. Dé wunéké sémbéraa yate wunat wandéka wuné déké jémbaa yate nak gaayé du dakwat Krais Jisasna kundi kwayéwutékwa. Krais Jisas némaamba yéku musé wa tiyaandékwa nanat. Nané wani muséké yé kun mba vékuséknngé yapatinangwa. Wani muséké waak nak gaayé du dakwat wawutékwa. ⁹ Talimba Got akwi musé yandén. Yate taale déku kundi paakundén, kukmba yaké yandékwa jémbaaké. Wani kundi némaamba kwaaré paakutakandéka ran. Randéka bulaa wunat wandéka wa wani muséké wawutékwa, akwi du dakwa paakundén kundi yé kun mba vékundarénngé.

¹⁰⁻¹¹ Got talimba wani kundi paakundén. Talimba dé nana Néman Du Krais Jisasét wandén, nanat yé kun yandu nané Juda du dakwa nak gaayé du dakwa waak déku jémbaamba yaale nakurakmawulé yate nakurak kékba ténanénngé. Nana Néman Du Krais Jisas

nanat yékun yandu, nané Juda du dakwa, nak gaayé du dakwa waak, déku jémabaamba yaale nakurakmawulé yate nakurak kémaba ténanu, de Gotna gaayémba tékwa akwi néma du, akwi maaka du waak vékandakwa. Véte anga vékusék-ngandakwa. Got késpulak nakpulak yéku mawulé vékute akwi muséké wa yékunmba vékusékndékwa.

¹² Nané nana Néman Du Krais Jisasale nakurakmawulé yate, déké yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate, anga vékusék-nganangwa. Nané wup yakapuk yate Gotna ménimba téte dale kundi bulkanangwa. Yéku mawulé vékute dale kundi bulkanangwa.

¹³ Wunga vékusékte guné nak gaayé du dakwaké yawutén jémbaaké vékulakate wa gunat wawutékwa. Kaangél kuruwutékwannngé guné yéku mawulé ma vékungunék. Wuné gunéké Krais Jisasna jémbaa yawutéka kalik yate wa wunat kalapusmba kusolatakandarén. Taakandaka kaangél kuruwutékwa gunéké. Kaangél kuruwutékwannngé guné vékulakate wani muséké kapére mawulé vékuké yambak. Yate guné anga ma wangunék, “Pol nanéké wunga kaangél kutndéka wa nak du dakwa nanéké vékulakandakwa.” Wunga ma wangunék.

Pol Gorét waatakundékwa Krais deké néma mawulé yandékwannngé vékusékndarénngé

¹⁴ Wa wawutén. Guné nak gaayé du dakwa waak Gotna kémaba yaalangunénngé, Got yaambu nak wa kutndén. Taale wani yaambuké kundi paakutake kukmba wunat wandéka bulaa gunat

wawutékwa. Wani yéku yaambuké vékulakate wuné gunéké mawulé yate nana aapa Gorét gunéké waatakuwutékwa.

¹⁵ Got dé akwi kémna aapa wa randékwa, déku gaayémba tékwa kém, képmaamba tékwa kémngé waak. ¹⁶ Yéku jémbaa male yandékwa. Yéku kundi male wandékwa. Yéku mawulé male tiyaandékwa. Tiyaandékwa yéku mawulé katik késqué dé. Rapékakandékwa. Got yéku du randéka dat anga waatakuwutékwa. Dé déku mayé apa kwayéndu déku Yaamambi guna mawulémba wulaae vékuléke rakandékwa. Randu guné guna mawulémba apa yate yékunmba yatékangunéngwa.

¹⁷ Gorét anga waak waatakuwutékwa: Guné Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naangunu Krais Jisas guna mawulémba rakandékwa. Randu guné du dakwaké néma mawulé yate det yékun yate apa yate yatékangunéngwa. Képmáa miyé méngi kulkindéka miyé apa ye tékwa pulak, guné deké néma mawulé yate guné apa yate tékangunéngwa. ¹⁸ Téte guné Gotna du dakwale yékunmba vékusék-nganganéngwa. Krais Jisas nanéké néma mawulé wa yandékwa. Nanéké néma mawulé yandékwa musé wan néma musé wa. Akwi nak néma musat taalékéran wa. ¹⁹ Guné nanéké néma mawulé yandékwanngé yékunmba vékusékngunénngé, wa mawulé yawutékwa. Krais Jisasna akwi mawuléké vékusékngé yapatinangwa. Guné déku mawuléké ras vékusékte ras waak vékusék-nganganéngwa.

Vékusékngunu Gotna mawulémba tékwa akwi yéku mawulé guna mawulémba waak vékuléke tékandékwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

²⁰ Gotna mayé apa akwi néma duna mayé apat wa taalékérandén. Déku mayé apa nana mawulémba jémbaa yandékwa. Yandéka Got dat waatakuké yanangwa akwi jémbaa yaké wa apa yandékwa. Vékulakaké yanangwa akwi jémbaa waak yaké wa apa yandékwa. ²¹ Talimba wandéka Krais Jisas nanéké kiyaae nanat Sattanna taambamba kéraandén. Dé nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat mayé apa tiyaandékwa. Wunga yandékwannngé vékulakate, nané bulaa tékwa du dakwa kukmba téna du dakwa waak déku yé ma kavérékngwak apapu apapu. Yi wan wanana wa.

4

Nané Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa déku sépé wa ténanngwa

¹ Got nanat wunga yé kun yandékwannngé vékulakate, bulaa ani kundi gunat wawutékwa. Nana Némán Du Jisasna maama déku yémba yawutén jémbaaké kalik yate wunat kalapusmba kusolatakandaka amba kwaate bulaa ani kundi gunat wawutékwa. Got gunat wandén pulak, guné yéku mawulé vékute ma yé kunmba male yaténgunék. Guné déku du dakwa téngunénngé, talimba Got gunat wandén pulak, yéku mawulé vékute ma yé kunmba male yaténgunék. ² Guné guna yé kavérékngapuk yate apapu apapu akwi

du dakwat yakélak ma yangunék. Kapérandi musé gunat yandaru guné rakarka yate wani kapérandi musé det yakataké yambak. Yate deké néma mawulé ma yangunék. ³ Gotna Yaamambi yéku mawulé tiyaandéka nané nakurakmawulé yate yaténangwa. Wunga tépékaaké mawulé yate guné néma jémbaa ma yangunék. Guné Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwale nakurakmawulé yate yé kun mba tépékaamuké, néma jémbaa ma yangunék.

⁴ Krais Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwa, nané nakurak sépé wa ténangwa. Gotna Yaamambi wan nakurak male wa randékwa, nana mawulémba. Got wa wandén, nané akwi nakurakmawulé yate déku gaayém̄ba ye dale nakurakmba yé kun mba rapékananénngé. ⁵ Nana Néman Du wan nakurak male wa. Nané nakurak duké male wa yé kun mba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate Gorké yéndakwa nakurak yaambumba yé kanangwa. Wani du wan Krais Jisas wa. Nakurak yémba male baptais kéraanangwa. Wan Krais Jisasna yémba male wa. ⁶ Nana aapa Got wan nakurak male wa randékwa. Dé nané akwi du dakwaké yé kun mba véréndékwa. Dé nana mawulémba wa randékwa. Dé wandéka wa déké jémbaa yanangwa.

⁷ Krais Jisas apa tapa yate nanat nak nak késpulak nakpulak mayé apa tiyaandékwa, késnjémba naknjémba yananénngé. ⁸ Krais wani musé tiyaandékwanngé, talimba du nak ani kundi Gotna nyéngaamba wa viyaatakandén: Déku mayé apa déku maamana mayé apat

taalékérandéka wa det kéraae kure
waaréndén, nyérét.

Waare du dakwat késkulak nakpulak yéku musé
kwayéndén.

⁹ Wani makalkéri kundi, “Dé waaréndén,”
naate, kamuké dé wak? Ani kundiké wandén.
Taale Krais Gotna gaayémba gaayandén ani
képmáat. ¹⁰ Anga gaayan du male wa anga
Gotna gaayét nakapuk waambule waaréndén.
Waare néma du rate akwi néma duwat wa
taalékérandén. Yate akwi taalém̄ba rate akwi du
dakwale rakandékwa.

¹¹ Wan Krais dé déku du dakwat yéku musé
kwayéndékwa. Késpulak nakpulak mayé apa
kwayéndékwa. Nak mayé apa kwayéndéka
ras déku kundi kure yéndakwa. Nak mayé
apa kwayéndéka ras déku yémba kundi
kwayéndakwa. Nak mayé apa kwayéndéka,
déku jémbaamba yaalandarénngé, ras déké
vékusékngapuk du dakwat déké kundi
kwayéndakwa. Nak mayé apa kwayéndéka ras
déku jémbaamba yaalan du dakwaké yé kunmba
véte det yakwasnyéndakwa, déku jémbaaké.

¹² Krais Jisas wani mayé apa tiyaandékwa,
nané Gotna du dakwat déku jémbaaké yakwas-
nyénanénngé. De Krais Jisasna jémbaamba yaale
déké jémbaa yé kunmba yate deku mawulémba
apa yate téndaru déku kém némaan yandénngé,
wa det yakwasnyé-kanangwa. ¹³ Yatake kukmba
nané Gotna nyaanngé yé kunmba vékulakate déké
yé kunmba vékusékte nakurakmawulé male yate
tépékaa-kanangwa. Krais nana mawulémba wu-
laae apa yate randékwanngé kukmba dé pulak

wa yatékanangwa. Makal nyambalé kukmba némaan yandakwa pulak, nané Gotna kémba téte taale makal nyambalé téndakwa pulak te, kukmba némaan yakanangwa. Némaan ye dé pulak tékanangwa.

¹⁴ Dé pulak téte, nané makal nyambalé pulak katik téké nané. Makal nyambalé késmaulé nakmawulé vékute késkulak nakpulak kundi vékute késkulak nakpulak musé yandakwa. Yandakwa pulak yate katik téké nané. Nak du nanat kulé kundi wandaru nané makal nyambalé vékukwa pulak, wani kundi bari katik vékuké nané. Wimut kutnjuréndéka rékaa miyé gaanga sépélak aapélak yeyé yaayandékwa pulak, nané némaamba kulé kundi vékunanu, wa nana mawulé sépélak tékandékwa. Nana mawulé wunga tékapuk yandénngé, nak du nanat kulé kundi wandaru nané deku kundi bari katik vékuké nané. Nak du nanat paapu yate makal nyambalésat témbétndakwa pulak, de nanat katik témbérké daré.

¹⁵ Makal nyambalé pulak katik téké nané. Néma du dakwa pulak ma tékwak. Téte du dakwaké néma mawulé yate yéku kundi wate ma yatékwak. Wunga yate Kraisale nakurakmawulé male yate kukmba dé pulak tékanangwa. Dé maaka du wa randékwa, Gotna kémba tékwak akwi du dakwaké. ¹⁶ Duna sépémaalé pulak wa ténanangwa nané. Duna maaka, maan taamba, apa, sépé waak yé kunmba téndéka wani du apa yate yé kunmba téndékwa. Yé kunmba téndékwa pulak, nané Kraiské yé kunmba vékulakakwa du dakwa déku kundi vékute nak du dakwaké néma mawulé

yate apa yate yékunmba tékanangwa. Krais nanat kutndu késnjém̄ba naknjém̄ba yate Gotna kémba téte yéku mawulé vékute apa yate yékunmba tékanangwa.

Krais Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa kulémawulé kéraae kulé du dakwa tékandakwa

¹⁷ Wawutén akwi kundiké vékulakate gunat nak kundi nak wawutu kurkale ma vékungunu. Néman Duna yém̄ba némaanmba gunat wawutékwa. Guné Gorké vékusékngapuk yakwa du dakwa tékwa pulak, nakapuk téké yambak. De ani képmaana baka muséké wa vékulakandakwa. ¹⁸ Deku mawulé yékéyaak yandéka kapéremba wa téndakwa. Téndaka deku mawulé ganngu ye wa tékwa. Téndéka Got kwayékwa kulémawuléché yamba vékusékndakwe wa. ¹⁹ De kapérandi mawulé vékute késkulaknakpulak kapérandi musé yandakwa. De nak du dakwale kapérandi musé yatépékandakwa. Yate nékéti yamba yandakwe wa.

²⁰ Guné wunga yaké yambak. Nané Kraiské gunat yakwasnyéte nané wunga yangunénngé yamba yakwasnyénangwe wa gunat. ²¹ Talimba Krais Jisasna jémbaamba yaalangunénḡa gunat déké yéku kundi yakwasnyénanén, guné déku du dakwa téte yékunmba téngunénngé. Yakwasnyénanga kurkale vékungunén. Wunga vékulakawutékwa.

²² Yakwasnyénanén kundi wan anga wa: Guné vékungunén kapérandi mawulé yangunén kapérandi musé waak kuk ma kwayéngunék. Talimba kapérandi mawulé guna mawulémba

wulaae téndéka guné kapérandi muséké mawulé yate yé kunmba yamba yaténgunéngwe wa. Guné kapérandi mawulé vékutéte kapérandi musé yapékate, wa lambiyak-ngangunéngwa. Bulaa wani kapérandi mawulé kapérandi musé waak ma kuk kwayéngunék. ²³ Kwayétake Gorét ma waatakungunu gunat kulémawulé kwayékandékwa. Wani kulémawulé wan yéku mawulé wa. ²⁴ Wani kulémawulé kéraae kulé du dakwa ma téngunék. Téte Gotna kundi vékute dé pulak yatéte yé kunmba tékangunéngwa. Téte yéku musé male yakangunéngwa.

²⁵ Bulaa wani kundiké ma vékulaka. Nané akwi Gotna kémba wa ténangwa. Téte nakurakmawulé yakanangwa. Yate guné paapu yangunéngwa kundi ma yaasékangunék. Gotna kémba tékwa nak du dakwat yéku kundi ma kwayéngunék. ²⁶ Guné rakarka yate, jéraawu ma yangunék. Kapérandi musé yambak. Guné nak duwat rakarka yate, bari dele kundi bulte rakarka yangunéngwa mawulé bari yaasékatake, det ma yé kun yangunék. Nyaa daawulindu wayéka rakarka yapékare, wa guné yundé kwaaké yambak. Taale dele kundi bule rakarka yangunéngwa mawulé bari ma yaasékangunék. Yaasékatake, wa yundé kwaakangunéngwa. ²⁷ Nané wayéka rakarka yarépékananu, kalmu Satan nané témbére kure yéké dé? Dé gunat témbére kure yékapuk yandénngé we, wa rakarka yangunéngwa mawulé ma bari yaasékangunék.

²⁸ Sél yakwa du nakapuk sél katik yaké daré. De yéku mawulé vékute yéku jémbaa male ma

yandaru. Yate musé ras kéraae musékapuk du dakwat ma kwayéndaru. ²⁹ Guné nak du dakwaké kundi bulké yate deké kapérandi kundi bulké yambak. Nak du dakwana mawulé yé kun yakwa yéku kundi male ma wangunék. Wate det yé kun ma yangunék.

³⁰ Guné kapére mawulé vékute kapérandi musé yangunu, wa Gotna Yaamambi kalik yandu déku mawulé kapére yakandékwa, yangunén muséké. Déku mawulé kapére yakapuk yandénnngé kapérandi mawulé vékuké yambak. Got déku Yaamambi gunat wa kwayéndén, déku nyambalé yaténgunénngé. Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae randéka wa vékusékn gunéngwa, Krais Jisas waambule gaaye gunat kéraae kure waarendu, guné dale apapu apapu yé kunmba rapékamuké. Vékusékte guné kapérandi mawulé vékuké yambak.

³¹ Vékungunén kapérandi mawulé akwi ma yaasékangunék. Deké kapére mawulé vékungunéngwa mawulé, det wa arungunéngwa mawulé, rakarka yangunéngwa mawulé waak ma yaasékangunék. Guné waaru waariyangunéngwa, deké kapérandi kundi bulngunéngwa, det kapére mawulé yangunéngwa, wunga yangunéngwa kapérandi mawulé akwi ma yaasékangunék. ³² Yaasékatake guna du dakwat yé kun yate deké sémbérraa ma yangunék. Guné Krais Jisasna jém baamba yaalangunéngwa Got yangunén kapérandi musé yasnyéputiye dé wani muséké nakapuk yamba

vékulakandékwe wa. Yandékwannngé, Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa gunat kapérandi musé yandaru, guné yandarén kapérandi muséké, “Yéngé yakét. Dékumukét,” naate, wani muséké nakapuk vékulakaké yambak.

5

Nané ma nyaa kaalékwamba téte yéku musé male yakwak

¹ Got gunéké néma mawulé yandéka guné déku nyambalé wa téngunéngwa. Téte guna mawulé déku mawulé pulak téndénngé, ma vékulakangunék. Vékulakate nak du dakwaké néma mawulé ma yangunék. ² Krais Jisas nanéké néma mawulé yate nanéké néma jémbaa ye wa kiyaandén. Kiyaandéka Got déku jémbaaké mawulé yandén. Du ras talimba kwaami viyaae tuwe déké kwayéndaka Got yéku yaama vékute mawulé yandén pulak, Got Krais Jisasna jémbaaké mawulé yandén. Krais Jisas yan pulak, guné nak du dakwaké néma mawulé ma yangunék.

³ Guné Gotna du dakwa téte kapérandi mawulé vékuké yambak. Nak du dakwale kapérandi musé yaké yambak. Guna mawulé nak du dakwana muséké katik génngé dé. Wani kapérandi musé yakapuk yate wani muséké waak bulké yambak.

⁴ Guné sépélak aapélak bulkapuk yate kapérandi kundi bulké yambak. Kapérandi muséké bulké yambak. Guné wunga bulkapuk yate, yéku kundi male wate, Gorké mawulé tawulé yate déku yé ma kavérékngunék.

⁵ Anga wa vékusékngunéngwa. Nak du dakwale kapérandi musé yakwa du dakwa, kapérandi mawulé vékukwa du dakwa waak, Gotna gaayét katik yéké daré. De Kraisale néma du dakwa katik raké daré. Nak du dakwana muséké génngwa du dakwa waak Gotna gaayét katik yéké daré. De Kraisale néma du dakwa katik raké daré. Deku mawulé nak du dakwana muséké géndéka wa de Gotna yé kavérékngapuk yate deku yé kavérékndakwa.

⁶ Kapérandi muséké du dakwa ras wandakwa, “Wan kapérandi musé yamba yé wa. Wan baka musé wa.” Wunga wate paapu yandakwa. Guné wani du dakwana kundi vékuké yambak. Du dakwa wani kapérandi musé yate wa Gotna kundit kuk kwayéndakwa. Wani kapérandi musé yakwa du dakwat Got rakarka yandékwa. ⁷ Guné wani kapérandi musé yakwa du dakwale ye yé yaayambak. Yate yandakwa kapérandi musé yamarék.

⁸ Talimba kapérandi mawulé vékute ganngumba yaténgunén. Bulaa Néman Duna du dakwa téte yéku mawulé vékute wa nyaa kaalékwamba yaténgunéngwa. Yatéte déku du dakwa téndakwa pulak, guné yé kunmba vékulakate ma yé kunmba yaténgunék. Wunga yatéte kapérandi musé yamarék. ⁹ Nané yé kunmba vékulakate yé kunmba yatéte nyaa kaalékwamba yatéte, nané yéku mawulé male vékute yéku musé male yate yéku kundi male ma bulkwak.

¹⁰ Guné Néman Du mawulé yandékwa jémbaaké ma vékulakangunék. Vékulakate vékusék naate,

wani jémbaa male ma yangunék. ¹¹ Guné kapérandi musé yakwa du dakwale yeyé yaayambak. Yate yandakwa kapérandi musé yaké yamarék. De Satanna kapérandi jémbaa yate ganngumba wa téndakwa. Téte de nak du dakwana mawulé yamba yékun yandakwe wa. Wani du dakwat ma wangunék, yandarén kapérandi muséké. Wangunu Got wani muséké kalik yandékwangé vékusék-ngandakwa. ¹² Paakute yandakwa kapérandi muséké kundi katik bulké nané. Nané wani muséké bulmuké nékéti yanangwa.

¹³ Nyaa véte ganngu yakwa taalémba nyaa kaaléndéka akwi musé yékunmba vénakwa pulak, guné yandarén kapérandi muséké wani du dakwat wangunu wani muséké kurkale vékusék-ngandakwa. ¹⁴ Wunga wangunu kalmu de ras yandarén kapérandi musé yaasékatake nyaa kaalékwangé téké daré? Wunga téké yandawanngé du ras ani kundi wandakwa:
Guné yundé kwaakwa du dakwa, ma vélérkiyaae waarapngunu.

Guné kiyaan du dakwa yakwa pulak Gotna kundi vékukapuk ye, wa bulaa ma waarape Gotna kundi vékungunék.

Vékungunu Krais gunat yékun yandu guné nyaa kaalékwangé.

Wunga wandakwa, ganngumba yatékwá du dakwat.

¹⁵ Wawutén akwi kundi vékute yékunmba vékulakate yékunmba ma yaténgunék. Yékéyaak yaké yambak. Yate Gorké vékusékte yékunmba ma yaténgunék. ¹⁶ Ani sapak némaamba du

dakwa kapérandi mawulé vékute némaamba kapérandi musé yandakwa. Guné yéku musé yéku jémbaa male ma yangunék. ¹⁷ Yate yékéyaak yaké yambak. Yate Got mawulé yandékwa jémbaaké vékusékte, wani jémbaa yate yé kunmba ma yaténgunék.

¹⁸ Guné waangété kulak kate waangété yambak. Wani yapaté guna mawulé yaavan kurkandékwa. Guné ma waatakungunu Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae mayé apa yatéte guna mawulé yé kun yakandékwa. Yandu yéku mawulé vékulék- ngandékwa, guna mawulémba. ¹⁹ Yandu guné Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwale jaawuwe téte Néman Du Kraiské mawulé tawulé yate déku yé kavérékte déké gwaaré ma waangunék. Gotna nyéngaamba kwaakwa kundi véte gwaaré ma waangunék. Guna mawulé yé kun yandénngé némaamba gwaaré ras waak ma waangunék déké. ²⁰ Yéku musé gunéké yaandu kapérandi musé waak gunéké yaandu nana Néman Du Jisas Krais nanat yé kun yandénngé vékulakate, apapu apapu nana aapa Gorké mawulé tawulé yate déku yé ma kavérék.

*Taakwa kéraakwa du, du kumbikwa taakwa,
anga ma yaténgunék*

²¹ Guné Krais Jisaské yé kunmba vékulakate déku yé kavérékte, déku jémbaamba yaalan nak du dakwana kundi vékute wandakwa pulak ma yangunék.

²²⁻²³ Guné dakwa, gunat wawutékwa. Néman Du Krais déku jémbaamba yaalan du dakwa nané

dale yé kun mba rapé kamuké, nanat yé kun yate nanéké wa kiyaandén. Kiyaandéka nané naku-rak kémba téte déku sépé pulak wa ténangwa. Krais Jisas néma du rate nané déku jémbaamba yaalan du dakwaké yé kun mba véndékwa pulak, dunyansé deku taakwaké yé kun mba ma vén-daru. Véndaru guné dakwasé, guna duna kundi ma vékungunék. ²⁴ Nané Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa nakurak kémba téte déku kundi kurkale vékunangwa pulak, guné dakwasé guna duna kundi kurkale ma vékungunék. Vékute wandakwa pulak ma yangunék.

²⁵ Guné dunyan, gunat wawutékwa. Nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwaké néma mawulé yate nanéké wa kiyaandén Jisas. Yandén pulak, guné du, guna taakwaké néma mawulé yate det yé kun ma yangunék. ²⁶ Krais Jisas nané déku jémbaamba yaalan du dak-waké wa kiyaandén, nané déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate déku yémba bap-tais kéraae Gotna ménimba yéku du dakwa male ténanénngé. ²⁷ Krais wunga yandén, nané déku jémbaamba yaalan du dakwa akwi kapérandi musé akwi kapérandi mawulé waak yaasékatake yéku mawulé male vékute déku ménimba yé kun mba téte déku du dakwa male ténanénngé. ²⁸ Krais Jisas nané déku jémbaamba yaalan du dakwaké néma mawulé yandékwa pulak, du deku taakwaké néma mawulé ma yandaru. Du deku sépéké néma mawulé yan-dakwa pulak, deku taakwaké néma mawulé ma yandaru. Du deku taakwaké néma mawulé

yandakwa pulak wa dekét deku sépéché néma mawulé yandakwa. ²⁹⁻³⁰ Du dakwa deku sépéché yékunmba vénédakwa. Deku sépémba kapérandi musé yamba yandakwe wa. Yandakwa pulak, Krais wa yandékwa. Nané déku jémbaamba yaalan du dakwa déku sépé pulak téanga wa nanéché yékunmba vénédékwa.

³¹ Wawutén kundiké ani kundi wa kwaakwa Gotna nyéngaamba: Du déku aasa aapa yaasékatake taakwa kéraae bét nakurakmba yarékambérékwa. Yaréte nakurak sépé ye yarékambérékwa. ³² Wuné anga wawutékwa. Wani kundi wan néma kundi wa. Gwaaménja kundi wa kwaakwa. Wani kundi nanat wandékwa Kraiské, nané déku jémbaamba yaalan du dakwaké waak. Du déku taakwale nakurak sépé ye yarémbérékwa pulak, nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa dale nakurakmba yaténangwa.

³³ Wani kundi gunat waak nanat waak anga wandékwa. Guné dunyan, guna sépéché néma mawulé yangunéngwa pulak, guna dakwaké néma mawulé ma yangunék. Guné dakwa, guna duna kundi vékute deku yé ma kavérékngunék.

6

Nyambalé, aasa aapale, anga ma yangunék

¹ Guné nyambalé, Néman Du Krais Jisasna jémbaamba yaale téte guna aasa aapana kundi vékute wandakwa pulak apapu apapu ma yangunék. Wunga yangunu wan yékun wa. ²⁻³ Wunga yaké yangunéngwanngé Gotna

nyéngaaamba ani kundi wa kwaakwa: Guné guna aasa aapana yé kavérékte deku kundi ma kurkale vékungunék. Talimba Got wani apakundi nana gwaal waaraanga maandéka bakamu Mosesét wa wandén, Gotna du dakwat wunga wandénngé. Wate kundi ras waak anga wandén, “Guné wunga yangunan wa guné yékunmba téte némaamba kwaaré yatékangunéngwa, ani képmaamba. Yi wan wanana wa.” Got Mosesét wunga wandén.

⁴ Guné aasa aapa, guna nyambalé yéku mawulé vékute yékunmba yatéte rakarka yakapuk yandarénngé, det némaanmba waaruuké yambak. Deké yékunmba véte det Néman Du Krais Jisasna kundiké ma yakwasnyéngunék, yékunmba yaténdarénngé.

Jémbaa yakwa du dakwa, jémbaa kwayékwa duwale, anga ma yangunék

⁵ Guné nak duna jémbaa yakwa du dakwa, gunat jémbaa kwayékwa duna kundi kurkale ma vékungunék. Vékute deké vékulakate deku yé ma kavérék. Kraisna kundi yékunmba vékungunéngwa pulak, gunat jémbaa kwayékwa duna kundi yékunmba ma vékungunék. ⁶ Vékute wandakwa pulak apapu apapu ma yangunék. De gunéké mawulé yandarénngé, guna jémbaa vénđakwa sapak male wandakwa pulak yaké yambak. Guna jémbaa vékapuk yandakwa sapak, guna jémbaa vénđakwa sapak waak, wandakwa pulak ma yangunék. Wunga yate guné Kraisna jémbaa yakwa du dakwa téte jémbaa ma yangunék. Yéku mawulé vékute, Got mawulé

yandékwa pulak yate, yéku jémbaa male ma yangunék. ⁷ Anga wa vékusékngunéngwa. Guna néma duké male yamba jémbaa yangunéngwe wa. Guné jémbaa yate nana Néman Du Krais Jisaské waak wa jémbaa yangunéngwa. Wunga vékusékte yéku mawulé vékute yéku jémbaa male ma yangunék.

⁸ Ma vékulaka. Nana Néman Du Krais waambule gaaye akwi du dakwa yandarén yéku jémbaa kwayékata-kandékwa. Nak duna kundimba vékute wandakwa pulak jémbaa yakwa du dakwa, deku mawulém̄ba vékulakate mawulé yandakwa jémbaa yakwa du dakwat waak, yandarén yéku jémbaa kwayékata-kandékwa. Wunga kwayékataké yandékwannngé vékulakate guné yéku jémbaa male ma yangunék.

⁹ Du dakwat jémbaa kwayékwa du, guna jémbaa yakwa du dakwa gunéké mawulé yaké yandakwa pulak, guné déké mawulé ma yangunék. Ma vékulaka. Guna Néman Du wan deku Néman Du waak wa. Dé déku gaayém̄ba rate naku-rakmawulé yandékwa, akwi du dakwaké. Dé Néman Du rate akwi du dakwaké vékulakate déké yékunmba véndékwa. Wunga véndékwannngé vékulakate, guné guna jémbaa yakwa du dakwaké yékunmba véréte det yakélak kundi ma wan-gunék. Wunga yangunu katik wup yaké daré.

*Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa
waariyakwa du dakwa pulak wa téndakwa*

¹⁰ Ani kundi anga wasékéyak-ngawutékwa. Ma véku. Nana Néman Du Krais Jisas apa tapa yate nanat mayé apa tiyaandékwa. Guné

dale nakurakmawulé yate démba mayé apa kéraae guna mawulém̄ba apa yate ma yékunmba yaténguné. ¹¹ Got nanat késkulak nakpulak mayé apa tiyaandékwa. Wani mayé apa wan waariyanangwa musé pulak wa. Nané Satanale waariyananénngé wani mayé apa tiyaandékwa. Guné wani mayé apa akwi ma kéraa, Satan gunat paapu yate gunat témbérkópuk yandénngé. ¹² Maamale wa waariyanangwa. Wani maama wan ani képmaamba tékwa du yamba wa. Wani maama wan Satanna du dakwa wa. Anjorémba tékwa akwi kutakwale wa waariyanangwa. Kapérandi musé yakwa néma du dakwa, maaka dusé, ani képmaamba téte ganngumba apa yakwa musé, wan dele wa waariyanangwa. ¹³ Wunga waariyate guné Got kwayéndéka waariyangunéngwa musé akwi ma kéraanguné. Kéraae, guna maama gunat viyaaké yaandaru, apa ye téte ma waariyanguné. Waariyangunu gunat katik yaavan kurké daré. Yandaru apa yate yékunmba tékangunéngwa.

¹⁴ Guné Satanale waariyaké yate Got kwayéndéka waariyangunéngwa musé akwi kéraae apa yate ma ténguné. Waariyakwa du waariyaké apa baangwi baatngimba gindakwa. Gotna kundi wan wani baangwi pulak wa. Guné wani yéku kundi kéraangunu guna mawulém̄ba wa tékandékwa.

Waariyakwa du waariyaké yate kapamba yandarén siot saawundakwa, maama viyaandaru deku vi deku maatumba wulaakapuk yandénngé. Yéku musé yangunéngwa yapaté wan wani siot

pulak wa. Guné yéku mawulé vékute yéku musé male ma yangunék.

15 Anga wa vékusékngunéngwa. Krais Jisas nanat yé kun yate nané ké kiyaandéka wa bulaa Got nanat yamba rakarka yandékwe wa. Yandéka nané Gorale nakurakmawulé yate yé kunmba té nangwa. Wunga té nangwanngé nak du dakwat wani yéku kundi ma wangunék. Waariyakwa du maanmba su saawuwe yé kunmba téndakwa pulak, guné nak du dakwat wani yéku kundi wate apa yate yé kunmba ma té pékaangunék.

16 Waariyakwa du waariyaké yate waakét kutndakwa, maama viyaandaru deku vi deku sépém̄ba wulaakapuk yandénngé. Krais Jisaské yé kunmba vékuldkanganéngwa mawulé wan guna waakét pulak wa. Satan guna mawulé yaavan kurké gunat viyaakandékwa. Yate gunat késpulak nakpulak kapérandi mawulé kwayékandékwa. Kwayéte vésék gwalpék kéraae gunat viyaandékwa pulak yakandékwa. Wani vésék yaa pulak yaandékwa. Satan gunat kwayéké yandékwa kapérandi mawulé yaa yaanngwa vésék yakwa pulak guna mawulé yaavan kurkapuk yandénngé, guné Krais Jisaské yé kunmba ma vékulakanganék.

17 Waariyakwa du waariyaké yate kapamba yandarén hat saapndakwa, maama deku maakamba viyaakapuk yandénngé. Anga wa vékusékngunéngwa. Talimba Got Satanna taambamba guné kéraandén, guné dale apapu apapu yé kunmba té pékaa-ngunénngé. Got yan jémbaa wan kapamba yandarén hat pulak

wa. Guné Got yan jémbaaké vékulakate apa ye yé kun mba ma tépékaangunék.

Waariyakwa du waariyaké yate kulaa kundakwa, maamat viyaaké. Gotna Yaamambi gunat Gotna kundiké yakwasnyéndékwa. Gotna kundi wan waariyandakwa kulaa pulak wa. Guné déku kundi yé kun mba vékute apa yate téngunu Satan gunat katik yaavan kurké dé.

18 Guné wunga yé kun mba tépékaaké mawulé yate apapu apapu Gorale kundi ma bulngunék. Bulte dat ma waatakungunu, gunat yé kun yandénngé. Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae randu apapu apapu Gorale kundi ma bulngunék. Gaan nyaa yé ku mawulé vékute Gorale kundi ma bulngunék. Dale kundi bulmuké sépu yaké yambak. Dé déku akwi du dakwat yé kun yandénngé, dat ma waataku-pékáréngunu. **19** Dé wunat waak yé kun yandénngé, dat ma waataku-pékangunék. Guné Gorét anga waatakungunénngé mawulé yawutékwa. Got wunat yé kun yate yé ku mawulé tiyaandu wuné wup yakapuk apa yate, nak du dakwat Got talimba paakwan kundi kwayékawutékwa. Kwayéwutu de waak wani yé ku kundi vékukandakwa, Krais Jisaské.

20 Krais Jisas déku kapmang wa wunat wandén, déku kundi kwayéwuténngé. Kwayéwutéka déku maama kalik yate wunat kalapusmba kusolatakandaka kalapusmba kwaawutékwa. Kwaate wup yakapuk apa yate déku kundi det yé kun mba wawuténngé, Gorét ma waataku-pékangunék.

Got det yékun yandénngé Pol dat waatakundékwa

²¹⁻²² Néma mawulé yanangwa du Tikikusét wawutén, gunéké yéndénngé. Dé nanale téte nana Néman Du Jisas Kraisna jémbaa yékunmba yakwa du dat wawutén, gunéké yéndénngé. Ye yawutékwa jémbaaké, yatéwutékwannngé waak, gunat wakandékwa. Wandu yaténangwanngé vékusék-ngangunéngwa. Yangunu guna mawulé yékun yakandékwa. Dé wunga yandénngé wa dat wawutén.

²³ Néman Du Jisas Krais guné déku jémbaamba yaalan du dakwat yéku mawulé kwayéte nana aapa Got gunéké yéku mawulé kwayékandékwa. Kwayéndu guné Gorké yékunmba vékulaka-pékátéte guna du dakwale yékunmba téte deké néma mawulé yakangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

²⁴ Nana Néman Du Jisas Kraiské néma mawulé yapékakwa akwi du dakwaké Got sémbéraa yate det yékun yakandékwa. Wunga yandénngé dat waatakuwutékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

**Gotna Kundi
The New Testament in the Wosara-Kamu Dialect of
the Ambulas Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Ambulas (Wosera) long
Niugini**

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ambulas (Wosera) (Wosera-Kamu dialect of Ambulas)

Dialect: Wosera-Kamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

642fc614-c768-54bd-ae38-31184977f6f6